

DCFTA-ს ეფექტები - ანალიზი და პერსპექტივები

ნათია სურმანიძე
ივანე ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის დოქტორანტი
ტელ: 571138338
Mail: natias308@gmail.com

ანოტაცია

საქართველო ევროპის სრულუფლებიანი ნაწილია და მან თავისი გეზი ევროპასთან ღრმა ინტეგრაციაზე ჯერ კიდევ სულხან-საბას დროს აიღო, თუ უფრო ადრე არა. ამჟამად ეს პროცესები გარკვეულ ფასაზიან შესული, კერძოდ ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმება და ვიზალიბერალიზაცია, არის ამ ეპოქის დიდი მონაპოვარი ქართველტათვის და ვიმედოვნებთ, რომ სულ მალე ეს პროცესები ევროკავშირში ინტეგრაციით დაგვირგვინდება. ვაჭრობის სფერო ჩვენის აზრით არის მნიშვნელოვანი საზომი ერთეული, იმისა თუ რამდენად ჯანსაღად მიმდინარეობს ინტეგრაციული პროცესები და ამ სფეროს სტატისტიკური თუ შეფასებითი ანალიზის საფუძველზე შეგვძლია ობიექტური სურათის დანახვა, რომ გავერკვეთ საკუთარ პერსპექტივებში. ევროკავშირთან დაახლოება ქართველ მეწარმეებს მეტ პერსპექტივებს ჰპირდება, რადგან ყველა ის სიკეთე, რაც ევროკავშირის ბაზარზე გასვლას თან ახლავს. ევროკავშირის ბაზარი თუ გაიხსნა ბარიერულად საქონელმიმოცვლის გზით, სტანდარტების კუთხით შეზღუდულია და მოითხოვს ხარისხის და წარმოების პროცესის უმაღლეს დონეს, რაც მეწარმეებს აიძულებს მაღალტექნოლოგიური წარმოების პროცესის განხორციელებას.

საკვანძო სიტყვები: ევროკავშირი, საქართველო, სავაჭრო კავშირი, ევროპის ბაზარი, ვიზალიბერალიზაცია

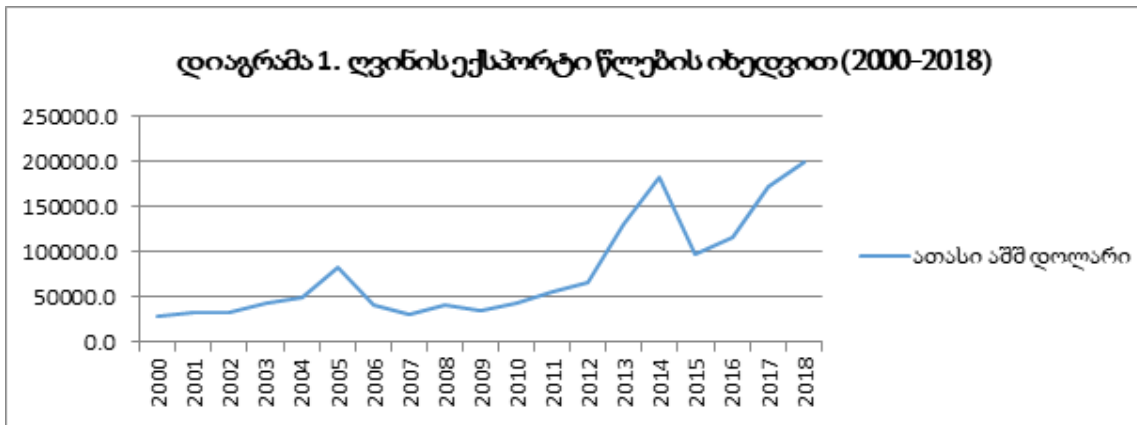
შესავალი

მიუხედავად იმისა, რომ ევროკავშირსა და საქართველოს შორის გაფორმებული ღმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შექმნის შემდგომ არცთუ ისე დიდი ხანი გავიდა, მაინც მნიშვნელოვანია ვიმსჯელოთ მის ეფექტებსა და პერსპექტივებს. ამ პროცესის შესწავლა მნიშვნელოვანია ორი მიმართულებით პირველი ის თუ რა ეფექტი მოგვცა აღნიშნულმა შეთანხმებამ იმ კონკრეტულ ექსპორტიორებზე, რომელთაც 2014 წლამდე ჰქონდათ სავაჭრო ურთიერთობები ევროკავშირის ქვეყნებთან და მეორე ის თუ რომელია ის პროდუქტები, რომელთა წარმოება გაიზარდა და მოდერნიზდა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად.

ქართული პროდუქცია ევროპის დახლებზე პირველ რიგში თუნდაც ქვეყნის პრიორიტეტებიდან გამომდინარე, ღვინის ბაზარს შეეტყო ყველაზე თვალნათლივ

სავაჭრო ბარიერების გაუქმების სიკეთეები. ქართული ღვინის კომპანიები გავიდნენ ევროპის ბაზრებზე. ღვინო ის პროდუქტია, რომელიც GPS+ დაბეგვრის სისტემით არ სარგებლობდა და მასზე ხორციელდებოდა რაოდენობრივი კონტროლი (1 მლნ ბოთლი წლიურად, დანარჩენზე სტანდარტული ტარიფი მოქმედებს). ნულოვანი ტარიფის ამოქმედებისთანავე ღვინის კომპანიების შემოსავლები მნიშვნელოვნად გაიზარდა, რაც პირდაპირპროპორციულია ევროკავშირის ბაზარზე ქართულ ღვინოზე მოთხოვნის ზრდასთან. ღვინის ეროვნულ სააგენტოზე დაყრდნობით ქართული ღვინის ძირითადი ექსპორტი ევროკავშირის ქვეყნებიდან ხორციელდება ბალტიისპირეთში და პოლონეთში, ასევე ბრიტანეთში, გერმანიასა და ჰოლანდიაში. ბუნებრივია რეალურია, რომ გაყიდვების უმეტესობა მოდის პოსტ-საბჭოთა სივრცეზე, მინიმუმ ცნობადობის კუთხით, თუმცა ქართველი მეღვინეები თავდაუზოგავად შრომობენ, რომ უფრო მეტად მოახერხონ ევროკავშირის ბაზრის ათვისება და იქ დამკვიდრება.

ახალი ეკონომისტი THE NEW ECONOMIST

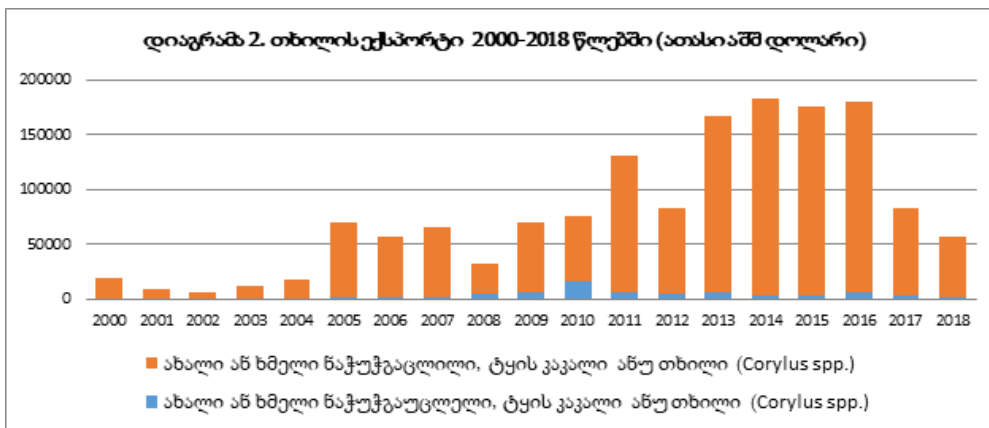
წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სააგენტოს ოფიციალური ვებ-გვერდი <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/35/sagareo-vachroba>

2015 წელი გამონაკლისია რადგან ამ პერიოდში რუსეთსა და უკრაინის ბაზრებზე კრიზისი იყო და სწორედ ამიტომ მკვეთრად შემცირდა ექსპორტი, რადგან როგორც ვთქვით ძირითად ექსპორტიორს მაინც დსთ-ს ქვეყნები წარმოადგენენ.

მომდევნო პროდუქტი არის თხილი და ძალზეც საინტერესოა მისი ბაზრის შესწავლა. გამომდინარე იქედან, რომ წარსულში თხილის ფასი საკმაოდ დაბალი იყო, ევროპის ბაზართან შედარებით. ქარული თხილი იმ პირობებში, როგორშიც წინათ ხდებოდა გადამუშავება, თურქულ თხილს კონკურენციას ვერ გაუწევდა და ასევე გლეხისთვისაც ნაკლებად მომგებიანი იყო მისი ექსპორტი, რადგან ფასის საკმაოდ დაბალი გახლდათ. ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი საბაზრო კავშირის შედეგად საქართველომ შესაძლებელი გახდა EBRD-ის და REAP-ის დაფინანსებები მიეღოთ და დანერგილიყო BRC სტანდარტი. BRC გახლავთ საერთაშორისო სტანდარტი საკვების უსაფრთხოების კუთხით, რომელიც ამჟამად საქართველოში ყველაზე მაღალ სტანდარტად

ითვლება კვების პროდუქტების ბაზრაზე. ამან მთლიანად ბიზნეს სექტორზე იმოქმედა, რადგან ევროკავშირის სტანდარტით, თუ კომპანია BRC სტანდარტის მქონდეა, აუცილებელია, რომ მისი მომწოდებლებიც ფლობდნენ იმავე სტანდარტს და მათაც უნდა გაიარონ სერთიფიცირება. ამის შედეგად თხილის ხარისხი საგრძნობლად გაიზარდა, გლეხებმა ისწავლეს თხილის მოვლა, გადარჩევა და ახლა უკვე ყველანაირი თხილის გაყიდვა შეუძლიათ შესაბამის ფასად და ამან შესაბამისად ქართული თხილის ფასი უფრო დაახლოვა თურქული თხილის ფასთან. თუმცა რასაკვირველია თურქული თხილის ფასი უფრო მაღალია რადგან მათ უკვე გააჩნიათ ლოიალობა ბაზარზე და ქართული თხილი ახალფეხმოკიდებულია. შესაბამისად სჭირდება მომხმარებლის ნდობის მოპოვება და ეს ყველაფერი ვერ მოხდება თუ არა მაღალი ხარისხი და წარმოების თანამედროვე სტანდარტები. აქაც კიდევ ერთხელ გამოიხატა DCFTA-ს დადებითი ეფექტი ბიზნეს სექტორის სტიმულირებაში.

ახალი ეკონომისტი THE NEW ECONOMIST

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სააგენტოს ოფიციალური ვებ-გვერდი <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/35/sagareo-vachroba>

უნდა აღინიშნოს, რომ 2017 და 2018 წლების მაჩვენებელი საგანგაშოა, თუმცა ამას თავისი სუბიექტური მიზეზები აქვს, რაც დაკავშირებულია დასავლეთ საქართველოში აზიური ფაროსანას გამრავლებასთან, რამაც თხილის მოსავალი მკვეთრად შეამცირა. თუმცა თუ განვიხილავთ სავაჭრო კავშირის ეფექტს წმინდად და უგულვებელყოფთ სხვა გარე ფაქტორებს, ამ შემთხვევაში ეფექტი საკმაოდ მაღალია და ფაქტია, რომ ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებაში თხილის ბიზნესის განვითარება დიდ შედეგებს გამოიღებს. რაც შეეხება ფაროსანასთან ბრძოლას, ამ შემთხვევაში ვიმედოვნებთ, რომ ევროკავშირი, როგორც საიმედო პარტნიორი დახმარებას აღმოუჩენს საქართველოს ეპიდემიასთან ბრძოლის კუთხით.

როდესაც ვსაუბრობთ თავისუფალი სავაჭრო კავშირის ეფექტებზე, აუცილებელია ვიზალიბერალიზაციის როლიც განვიხილოთ. ამ ფაქტის უდიდეს მნიშვნელობაზე საუბარი უდავოა, თუმცა ბიზნესის სექტორის წარმომადგენელთათვის ეს პროცესი ცალსახად საკეთილდღეოა, რადგან თავისუფალი მიმოსვლა უფრო მეტად შეუწყობს ხელს ბიზნეს კონტაქტების დამყარებას, ასევე კადრების კვალიფიკაციის ასამაღლებლად უფრო მეტად ხელმისაწვდომი გახდა ტრენინგებსა და საერთაშორისო კონფერენციებზე დასწრება. გარდა ამისა საერთაშორისო გამოფენებზე დასწრების კუთხით, რაც ესოდენ მნიშვნელოვანია ქართული პროდუქციის პოპულარიზაციისათვის, სავიზო

ლიბერალიზაცია ბიზნესის სექტორს აძლევს საშუალებას აიმაღლოს კონკურენტუნარიანობა და ცნობადობა საერთაშორისო ბაზარზე. ბიზნესისათვის ბიუროკრატიული საზღვრების შემცირება და ლიბერალიზაცია საბოლოო ჯამში ბევრ გვერდით ეფექტზე აისახება, რაც საბოლოოდ სწორად გამოყენების შემთხვევაში უამრავ დადებით ეფექტს.

დასკვნა

ევროკავშირი საქართველოს სტრატეგიული პარტნიორია მხარს უჭერს საქართველოში გატარებულ რეფორმებს და გვევლინება სტაბილურ პარტნიორად, რომელსაც სურს საქართველო დააყენოს ეკონომიკური აღმავლობის გზაზე და მოახდინოს ცხოვრების დონის, წარმოების სტანდარტების, კადრების კვალიფიციურობისა და სხვა მრავალი ფაქტორის გაუმჯობესება და ამაღლება. DCFTA-ს საშუალებით ქართველ მეწარმეებს საშუალება მიეცათ გასულიყვნენ 500 მილიონიან ბაზარზე და შედეგები სულ მალე დადგება, ეს მცირე პერიოდი არაა საკმარისი იმისათვის, რომ ჯეროვნად შევაფასოთ შედეგები და ასეთ მოკლე პერიოდში რაიმე სერიოზულ ნაბიჯებს ველოდეთ, თუმცა ყოველივე ის, რასაც ქართული კომპანიები ახორციელებენ ცნობადობის ზრდის კუთხით, მართლაც შთამბეჭდავია. სწორედ ამ მოვლენებმა ღვინის ეროვნული სააგენტო ჩამოაყალიბა ინსტიტუციად, რომელიც ეხმარება ღვინის კომპანიებს ახალი ბაზრების ათვისებაში.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. საქართველო და ევროკავშირის საინფორმაციო ცენტრი <http://infocenter.gov.ge/euinfo-the-eastern-partnership/>
2. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სააგენტოს ოფიციალური ვებ-გვერდი <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/35/sagareo-vachroba>
3. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, თავისუფალი ვაჭრობა ევროკავშირთან <http://www.dcfta.gov.ge/ge/home>

The Effects of DCFTA: Analysis and Perspectives

Natia Surmanidze
PHD Candidate in Economics
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Annotation

Georgia is a full-fledged part of the EU and it began its deep integration to the EU even in the time of Sulkhani-Saba, if not earlier. Currently these processes are under the specific phase, namely agreement concerning deep and all covering free trading space and visa liberalization, is the great achievement of Georgian people and we hope that these processes will be finished with integration into the EU soon. The free trading space is the important measuring unit according to our opinion, concerning that, how are the integration processes going on and based on the statistic and assessment analyzes we can see objective picture, in order to become aware of our own perspectives. Having closer relationship with the EU, promises additional perspectives to Georgian entrepreneurs, which means all those benefits which are accompanied with entering into the EU market. If the EU market opens, it is limited according to the standards and requires highest level of quality and production process, which will make the entrepreneurs to implement high quality entrepreneurial processes.

Key words: EU, Georgia, Free trade with EU, EU market, Visa liberalization